

COL·LECCIÓ CIENTIFICOMÈDICA

DE LA
UNIVERSITAT
DE
VALÈNCIA

2 | MEDICINA I SOCIETAT

UNIVERSITAT [U] VALÈNCIA [V]

Facultat de **M**edicina i **O**dontologia

www.uv.es/cultura
visites.guades@uv.es

COL·LECCIÓ CIENTIFICOMÈDICA

DE LA
UNIVERSITAT
DE
VALÈNCIA

2 MEDICINA
I SOCIETAT

En aquesta exposició de caràcter permanent s'exhibeix una selecció àmplia i significativa de la Col·lecció Cientificomèdica de la Universitat de València. Aquesta mostra que es presenta en un nou espai expositiu de la Facultat de Medicina i Odontologia és complementària de l'exposició "Col·lecció científicomèdica de la Universitat de València I: ciència i societat" que s'exposa al Palau de Cerveró. Per tant, presentem aquesta singular col·lecció a través de dues exposicions complementàries, en amb dues seus universitàries clarament vinculades.

Aquesta Col·lecció va nàixer a mitjan dels anys setanta gràcies a la tasca realitzada pel professor López Piñero. El modest nucli inicial estava compost per objectes i instruments que es van poder reunir de la mateixa Facultat i Hospital Clínic. Amb el temps i la dedicació desinteressada de les generacions de professors i col·laboradors que han passat al llarg dels darrers quaranta anys per la institució, s'han organitzat un bon nombre d'exposicions temporals i, alhora, la Col·lecció ha anat creixent gràcies a les donacions desinteressades de particulars i també d'institucions.

La intenció del professor López Piñero quan va crear la Col·lecció, a banda de salvaguardar el patrimoni,

va ser la d'equiparar-nos amb els millors instituts d'Història de la Medicina europeus d'aquella època. En gairebé tots aquests instituts es tenien molt en compte les fonts materials i les iconogràfiques, a banda de les impreses, d'arxiu, les de transmissió oral i d'observació directa. Per tant, la idea originària quan es va crear la Col·lecció va ser aconseguir una doble utilitat: ensenyament i investigació. En l'actual situació de profunda crisi i canvi de valors, moltes d'aquestes col·leccions institucionals que van ser modèliques en la seua època són "mortes", a punt de "morir", o mantingudes sota mínims. D'això ve la importància que la Universitat de València aposte per una solució diferent.

Els materials que s'hi presenten pretenen mostrar una selecció d'aquest patrimoni científicomèdic, d'una banda, i il·lustrar les principals fites de la medicina valenciana i de la seua Facultat de Medicina, de l'altra.

Les dues grans tradicions valencianes han estat la morfologia i la terapèutica. Per això, l'exposició comença amb la primera, que fa referència a la importància que va tenir el moviment vesalià a València, al significat que va tenir en el seu moment l'*Atlas anatómico* de Crisòstom Martines, a l'obra iniciada per Gómez Alamà i a l'estada de Santiago Ramón y Cajal a la nostra ciutat i les seues conseqüències. El darwinisme i la terapèutica s'exposen a l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero, al Palau Cerveró.

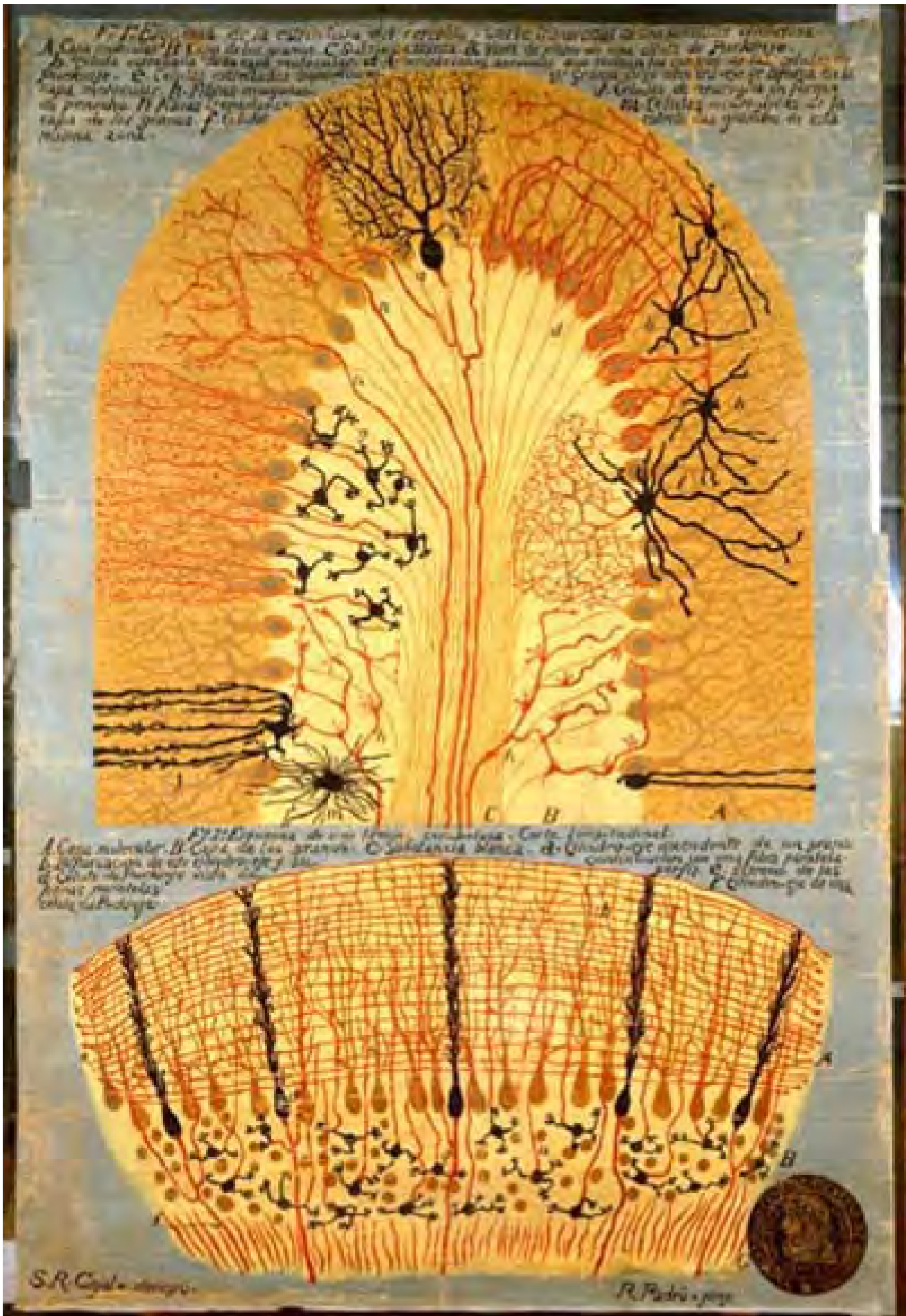
La segona part de l'exposició tracta d'il·lustrar com es van assimilar a València els corrents aparentment oposats de la medicina hospitalària i la medicina de laboratori. Com a denominador comú s'ha utilitzat la idea laíniana de les tres mentalitats de la patologia i clínica: l'anatomoclínica, la fisiopatològica i l'etiològica. D'aquesta manera les persones que la visiten hi poden contemplar els tres estrats sobre els quals s'ha edificat la medicina contemporània. En aquest apartat s'ha inclòs també tot el que fa referència a l'epidèmia de còlera que va afectar València el 1885 i la vacunació del doctor Ferran.

La cirurgia també ha gaudit a València d'una llarga tradició que es remunta fins i tot al període anterior en el que es va fundar la Universitat. A la cirurgia es dediquen les seccions següents de l'exposició. S'hi mostra com era l'abans i el després del que s'ha anomenat revolució quirúrgica. S'hi descriu com l'anestèsia, l'hemostàsia, l'antisèpsia i l'asèpsia van anar penetrant en el nostre entorn i canviant l'aspecte dels quiròfans i obrint nous camins a la cirurgia. Després es va passar a la constitució de les especialitats medicoquirúrgiques. De totes aquestes especialitats s'hi mostren materials interessants procedents, sobretot, del període d'entreguerres.

Com a element útil per a la docència i l'aprenentatge, s'hi ha incorporat, a més, una vitrina que tracta de mostrar l'evolució humana i d'il·lustrar les lesions característiques de la paleopatologia o l'estudi de les malalties en l'antiguitat mitjançant les restes òssies que han quedat.

Facultat de Medicina i Odontologia
(Avinguda Blasco Ibañez nº 15)

Horari: De dilluns a divendres de 10 a 20 hores

Col·labora: Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero i Facultat de Medicina i Odontologia.

Comissaris: Josep Lluís Fresquet i Carla Aguirre

Coordinació tècnica: Norberto Piqueras i Maite Ibañez

En aquesta exposició de caràcter permanent s'exhibeix una selecció àmplia i significativa de la Col·lecció Científicomèdica de la Universitat de València. Aquesta mostra que es presenta en un nou espai expositiu de la Facultat de Medicina i Odontologia és complementària de l'exposició "Col·lecció científicomèdica de la Universitat de València I: ciència i societat" que s'exposa al Palau de Cerveró. Per tant, presentem aquesta singular col·lecció a través de dues exposicions complementàries, en amb dues seus universitàries clarament vinculades.

Cistoscopi, primer terç del s. XX. [La cistoscòpia és un procediment que permet al metge visualitzar l'interior de la bufeta urinària i la uretra]

Aquesta Col·lecció va nàixer a mitjan dels anys setanta gràcies a la tasca realitzada pel professor López Piñero. El modest nucli inicial estava compost per objectes i instruments que es van poder reunir de la mateixa Facultat i Hospital Clínic. Amb el temps i la dedicació desinteressada de les generacions de professors i col·laboradors que han passat al llarg dels darrers quaranta anys per la institució, s'han organitzat un bon nombre d'exposicions temporals i, alhora, la Col·lecció ha anat creixent gràcies a les donacions desinteressades de particulars i també d'institucions.

Fòrceps de Naegele (Franz Karl Naegele, 1778-1851), segona meitat s. XX

Lamentablement, el patrimoni científic i tecnològic no ha gaudit al nostre país del mateix tracte que s'ha dispensat a l'artístic i arquitectònic. Encara avui dia continua sent desigual. La intenció del professor López Piñero quan va crear la Col·lecció, a banda de salvaguardar el patrimoni, va ser la d'equiparar-nos amb els millors instituts d'Història de la Medicina europeus d'aquella època. En gairebé tots aquests instituts es tenien molt en compte les fonts materials i les iconogràfiques, a banda de les impreses, d'arxiu, les de transmissió oral i d'observació directa. Per tant, la idea originària quan es va crear la Col·lecció va ser aconseguir una doble utilitat: ensenyament i investigació. En l'actual situació de profunda crisi i canvi de valors, moltes d'aquestes col·leccions institucionals que van ser modèliques en la seua època són "mortes", a punt de "morir", o mantingudes sota mínims. D'això ve la importància que la Universitat de València aposte per una solució diferent.

Fotografia de la consulta tocoginecològica de Francisco Paula Terrada. Taula d'exploracions, c. 1920

Els materials que s'hi presenten pretenen mostrar una selecció d'aquest patrimoni científicomedic, d'una banda, i il·lustrar les principals fites de la medicina valenciana i de la seua Facultat de Medicina, de l'altra.

Les dues grans tradicions valencianes han estat la morfologia i la terapèutica. Per això, l'exposició comença amb la primera, que fa referència a la importància que va tenir el moviment vesalià a València, al significat que va tenir en el seu moment l'*Atlas anatómic* de Crisòstom Martines, a l'obra iniciada per Gómez Alamà i a l'estada de Santiago Ramón y Cajal a la nostra ciutat i les seues conseqüències. El darwinisme i la terapèutica s'exposen a l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero, al Palau Cerveró.

Inhalador d'Ombredanne (Louis Ombredanne, 1871-1956) per a anestèsia quirúrgica, primera meitat s. XX

La segona part de l'exposició tracta d'il·lustrar com es van assimilar a València els corrents aparentment oposats de la medicina hospitalària i la medicina de laboratori. Com a denominador comú s'ha utilitzat la idea lainiana de les tres mentalitats de la patologia i clínica: l'anatomoclínica, la fisiopatològica i l'etiològica. D'aquesta manera les persones que la visiten hi poden contemplar els tres estrats sobre els quals s'ha edificat la medicina contemporània. En aquest apartat s'ha inclòs també tot el que fa referència a l'epidèmia de còlera que va afectar València el 1885 i la vacunació del doctor Ferran.

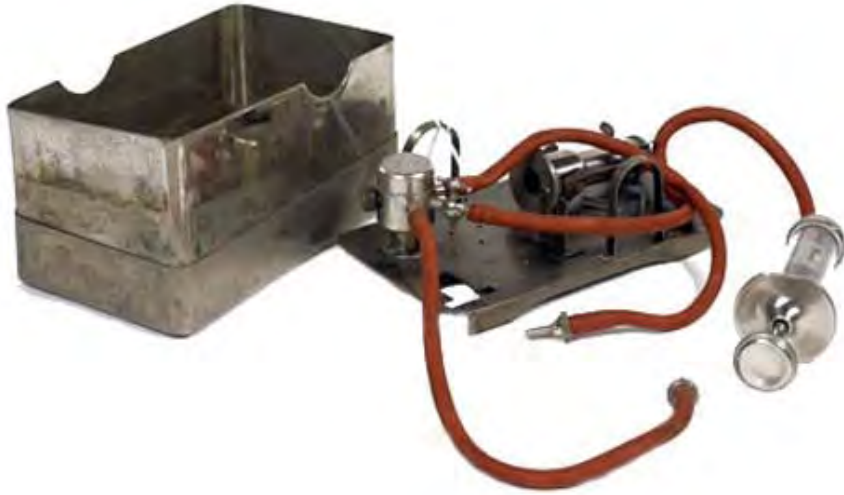

Màscara de Schimmelbusch i d'Esmarch per a cloroform, c. 1890-1910

La cirurgia també ha gaudit a València d'una llarga tradició que es remunta fins i tot al període anterior en el que es va fundar la Universitat. A la cirurgia es dediquen les seccions següents de l'exposició. S'hi mostra com era l'abans i el després del que s'ha anomenat revolució quirúrgica. S'hi descriu com l'anestèsia, l'hemostàsia, l'antisèpsia i l'asèpsia van anar penetrant en el nostre entorn i canviant l'aspecte dels quiròfans i obrint nous camins a la cirurgia. Després es va passar a la constitució de les especialitats medicoquirúrgiques. La invenció d'instruments i les millores tècniques van ser responsables de l'aparició de l'oftalmologia, l'obstetrícia i la ginecologia,

l'otorinolaringologia i la urologia. De totes aquestes especialitats s'hi mostren materials interessants procedents, sobretot, del període d'entreguerres. Finalment, l'exposició integra també l'odontoestomatologia, l'estudi de la qual s'integra avui dia en la Facultat.

Com a element útil per a la docència i l'aprenentatge, s'hi ha incorporat, a més, una vitrina que tracta de mostrar l'evolució humana i d'il·lustrar les lesions característiques de la paleopatologia o l'estudi de les malalties en l'antiguitat mitjançant les restes òssies que han quedat.

Distribuidor de Tzanck (Arnault Tzanck, 1886-1954) per a transfusions sanguínies, primer terç s. XX

Completen l'exposició bustos, plaques commemoratives, la col·lecció de matèria mèdica i grans aparells, com el primer microscopi electrònic que va funcionar a l'Hospital La Fe.

Es tracta, doncs, d'una selecció de peces que tracta de contar com s'ha desenvolupat la medicina a València des del Renaixement, tot fent especial insistència en la producció original i en l'assimilació dels principals corrents científics.

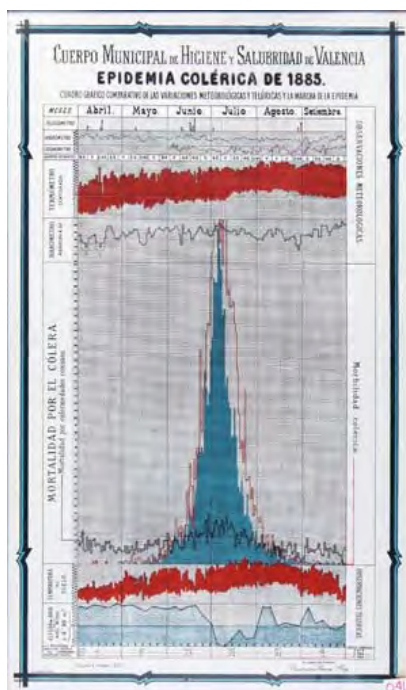
Retrat de Santiago Ramón y Cajal fent servir el micròtom, 1884-1887

Llum de fenedura i microscopi corneal de Zeiss, ideat per Alvar Gullstrand (1862-1930), principi s. XX

Selecció de diversos oftalmoscopis, final s. XIX-principi s. XX

MIRALLES, Quadre gràfic comparatiu de les variacions meteorològiques i tel·lúriques i de la marxa de l'epidèmia del colera el 1885 a la ciutat de València, litografia, 1885